

DEVIZAHITEL-SZERZŐDÉSEK PROBLEMATIKÁJÁNAK EGYES ASPEKTUSAI *

Török Éva¹

Magyarországon a 2000-es évek elejét követően dinamikus devizaalapú hitelezés indult be. A háztartások nagymértékű eladósodását az a gyakorlat tette még kockázatosabbá, hogy a hiteleket nem hazai fizetési eszközben, hanem devizában, döntően svájci frankban vették fel, ezzel kiszámíthatatlan árfolyamkockázatot vállalva. A tanulmány arra kíván rávilágítani, hogy a devizahitel-szerződésekkel összefüggésben a pénzügyi szolgáltatásokat érintő problémák egyike a szabályozás jellegének meghatározása, továbbá arra, hogy milyen kérdések merültek fel a hitelfelvevők tájékoztatásával, a szerződések átláthatóságával kapcsolatban.

Az előírások könnyítése érdekében ható tényezők a gazdasági növekedés fokozatos hiteligénye, a pénzügyi szervezetek piaci aktivitásának növelése. Egy megengedő szabályozási környezet ugyanakkor előnytelen lehet a fogyasztók, sőt akár a pénzügyi szervezetek számára is. Előbbiek részére a tisztességtelen feltételrendszer okozhat károkat, míg az utóbbiaknak azért lehet hátrányos, mert olyan piaci magatartásra ösztönzi őket, amely „pillanatnyi piaci pozíció előnye mellett a hosszabb távú esetleges veszteséges működést kockáztatja”. Végeredményben a nem jól működő pénzügyi közvetítőrendszer, valamint a bizalmatlanná vált fogyasztók jelentős egyensúlytalanságot okozhatnak a gazdasági működésben.²

A lakossági devizahitelek felvételekor is alapvetően ezek a kockázatok nyilvánultak meg a megengedő szabályozási környezetből következően. A döntően svájci frank alapú devizahitelek felvételéből adódó árfolyamkockázatot a lakosság jellemzően nem volt képes kezelni. Releváns tapasztalati tény továbbá az is, hogy a devizahitel-felvevők nem voltak hajlandók fizetni az árfolyamkockázat ellen védelmet jelentő termékekért. Amennyiben ezt megtették volna, akkor tulajdonképpen a forint és a deviza kamatkülönbözetéből eredő „hasznor” elveszítették volna. Ebből következően viszont a devizahiteles háztartások végül nyitott (ezáltal kockázatos) árfolyampozíciót vállaltak magukra. Az ebből adódó problémákra az adósok úgy tudtak volna készülni, ha csak olyan összegű devizahitelt vesznek fel, amit még hazai devizában is képesek lettek volna törleszteni. Ebben az esetben egy esetleges árfolyamsokk (például a nemzeti valuta drasztikus leértékelődése az adott devizával szemben) esetén megnövekvő törlesztőrészlet is teljesíthető lett volna még az adósok számára. Az esetek döntő többségében azonban a hitelfelvevők éppen azért választották az idegen devizában történő eladósodást, mert így lehetséges lett számukra a hazai devizában nyújtottnál nagyobb hitelösszeg felvétele, ami így kiterjesztette a hitel ellenében történő fogyasztásuk kereteit. Vagyis nem készültek fel az esetlegesen jelentkező negatív

* DOI 10.21867/KJK/2020.1.11.

¹ Dr. Török Éva, egyetemi adjunktus, DE-ÁJK Polgári Jogi Tanszék, torok.eva@law.unideb.hu

A tanulmány megírása és megjelentetése az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának emelését célzó programjai keretében valósult meg.

² Nagy Zoltán (2017): Problémafelvetések a pénzügyi fogyasztóvédelem területén. *Miskolci Jogi Szemle*, 12. évf. 2. sz., 391.

hatásokra, jellemzően a havi törlesztőrészek drasztikus emelkedésére. A devizahitelezés fent vázolt gyakorlata így lényegében jelentősen megkönnyítette a lakosság számára a rendszeres jövedelmeihez és vagyonához mért túlzott eladósodást.³

A devizahiteleket felvevő fogyasztókkal szemben a kereskedelmi bankrendszer szereplőinek lényegesen szélesebb eszköztár állt rendelkezésére a lakosság számára nyújtott devizahitelekből fakadó potenciális kockázatuk kezelésére. Ennek ellenére az árfolyamkockázat szempontjából természetes fedezettel (ugyanaz a devizanem, mint amiben a hitelfelvétel történik) nem rendelkező fogyasztók idegen devizában történő hitelezése jelentős többletkockázatot jelentett a hitelnyújtókra nézve is. Egy sokk esetén – miként az történt a subprime válságot követően – drasztikusan megnövekvő nemteljesítések hatása együtt járt a nehezen kezelhető mértékű veszteségekkel, amelyek vérszesen apasztották a bankok saját tőkéjét. A növekvő hitelezési kockázat mellett a bankok likviditási kockázata is jelentősen emelkedett a lakossági devizahitelezés miatt, ugyanis a devizahitelekhez szükséges devizaforrásokat a bankok az esetek döntő többségében deviza-swapokon⁴ szerezték be, ezekhez azonban letéti követelményeket kellett teljesíteniük, azaz pénzforrásokat fedezetként lekötniük.⁵

A pénzügyi közvetítő rendszer (bankok, befektetési alapok, biztosítók stb.) stabil és kiszámítható működéséhez nélkülözhetetlen az, hogy a fogyasztók bízzanak ezekben az intézményekben. Ezek közül is kiemelt jelentőséggel bír a bankokkal szemben megnyilvánuló társadalmi bizalom mértéke. Ennek lényegét világítja meg *Bakonyi Eszter* a következőképpen: „*A bankok esetében azért nagyon lényeges kérdés a társadalmi bizalom, mert nemcsak magának az intézménynek a működéséhez lehet lényeges, hogy bíznak-e benne, mint ahogy más intézmények esetében is, hanem a bankok számára „munkaeszköz” is a bizalom, azaz tulajdonképpen abból élnek, hogy rövidebb vagy hosszabb távú bizonytalanságok leküzdésére biztosítani próbálják maguknak az emberek bizalmát.*”⁶

A 2008–2009 közötti globális pénzügyi-gazdasági válság azonban bizalmi válságba ment át, mely időben elhúzódást, hatásában pedig jelentős gazdasági visszaesést jelentett. A fejlett piacgazdaságok országaiban jelentős GDP-visszaesések voltak tapasztalhatók. Legdrasztikusabb következményei azonban a pénzügyi szektorra nézve voltak: tradicionális bankok (pl. Lehman Brothers) zártak be, kényszerű feltőkésítéseket kellett végrehajtani, illetve tömegével vált szükségessé kereskedelmi bankok államosítása. Ebben a kritikussá vált helyzetben a bankok szabályozásáért és felügyeletéért felelős politikai vezetők a fejlett piacgazdaságok országaiban megkísérelték visszavenni az irányítói-ellenőrzési funkciókat a pénzügyi-gazdasági terület meghatározóitól. Ennek a vezetői szerepnek az időleges elvesztése, a válság kitörésében betöltött – alapvetően hibás – pénzügyi tevékenység, a bankmentő akciók negatív következményei, a reputáció csökkenése, a bankokkal szembeni bizalomhiány növekedése mind közrejátszottak abban, hogy a bankmenedzsment és a

³ Kolozsi Pál Péter – Banai Ádám – Vonnák Balázs (2015): A lakossági deviza-jelzáloghitelek kivezetése: időzítés és keretrendszer. *Hitelintézet* Szemle, 14. évf. 3. sz., 61.

⁴ A hosszabb távra szóló deviza-swap ügylet olyan megállapodás, amely keretében egy adott devizát – összegét és kamatait – egy másik devizára – összegére és kamataira – cserélnék.

⁵ Kolozsi – Banai – Vonnák (2015): *i.m.*, 62.

⁶ Bakonyi Eszter (2012): Gazdasági intézmények iránti bizalom a válságban – Kísérlet a gazdasági bizalom tartalmának és működési mechanizmusának feltárására. *Új jel-kép*, 1. évf. 1–4. sz.

banktulajdonosok új vezetési és gazdálkodási rutinokra kényszerültek átállni a jelzáloghitel-válságot követő időkben.⁷

Az állami beavatkozás hátterében fontos szerepet játszik tehát a fogyasztók bizalomvesztése. Mivel a fogyasztók bizalma csökkent a pénzügyi szervezetek és a pénzügyi piacok iránt, azok stabilitása veszélybe került, és ez következményekkel járhat a teljes pénzügyi rendszerben is.⁸

A fenti probléma megoldásában a közgazdaságtan fogyasztóképe is segítségre lehet. Ezzel összefüggésben Simon Rita kiemeli, hogy a fogyasztói modelleket az eltérő termékfajták is befolyásolják. A közgazdaságtan az alábbi kategóriákat különbözteti meg az információs tartalom szerint: keresleti, tapasztalati és bizalmi javak. Míg az első esetben (pl. ruha) a fogyasztó már a vásárlás előtt meggyőződhet az áru minőségéről, összetevőiről, addig a tapasztalati javaknál (pl. vacsora) a termék minősége csak elfogyasztása után állapítható meg. Az ún. bizalmi javak esetén (pl. gyógyszer) pedig a minőség, vagy csak sokkal a termék fogyasztása után, vagy egyáltalán nem állapítható meg. Ebbe a csoportba tartoznak a pénzügyi szolgáltatások is. Míg a keresleti javaknál a fogyasztók alacsonyabb fokú figyelmet tanúsítanak, addig a másik két csoportnál magasabb szintű figyelemráfordítás várható el a racionális fogyasztói döntés meghozatalához. A tájékoztatási kötelezettség mértéke is eltérő az egyes termékcsoportoknál. A pénzügyi szolgáltatások esetében az uniós jogalkotó megfogalmazza a fogyasztók magasabb szintű védelmének igényét annak reményében, hogy ez növelni fogja a pénzügyi szolgáltatások határon átnyúló vásárlását, a piaci kereslet fokozását. Az elsődleges cél tehát a fogyasztó szerepének biztosítása az erőforrások elosztásában, míg a fogyasztó védelme csak másodlagos.⁹

A magyar bíróságok fogyasztóképe a pénzügyi válság hatására jelentősen megváltozott. Míg 2010-ig a bíróságok általános polgári jogi elveket alkalmaztak a pénzügyi szerződések vizsgálatánál, addig 2013-ra a mechanizmus teljesen átalakult. A tényfeltárás minősége számottevően javult és a tisztességtelen szerződési feltételek kontrolljának középpontjába a 93/13/EK irányelv átültetett tagállami szabályai kerültek, szerephez jutott az Európai Unió Bírósága irányelvvel kapcsolatos döntési gyakorlata is. „A válság következtében egyre fogyasztóbarátabb döntéseket hoznak a magyar bíróságok, sok esetben még a luxemburgi joggyakorlatot is túlhaladva.”¹⁰

Az általános szerződési feltételek tisztességtelenségével összefüggésben az Európai Unió Bírósága elé kerülő előzetes döntéshozatalra irányuló magyar ügyek egy része azzal foglalkozik, hogy az egyértelmű megfogalmazás követelményét ki lehet-e annyira tágítani, hogy abba azok a szakmaspecifikus kikötések is beletartozzanak, és ezáltal

⁷ Kovács Levente (2017): A bankvezetési kultúra változása a gazdasági válság hatására. *International Journal of Engineering and Management Sciences (IJEMS)*, Vol. 2. No. 4. 261.

⁸ Czajlik István – Horváth Anna – Sz. Pap Judit (2013): Korszerű pénzügyi fogyasztóvédelem. In: Lentner Csaba (szerk.): *Bankmenedzsment: Bankszabályozás – pénzügyi fogyasztóvédelem*. Budapest, Nemzeti Közszolgálati és Tankönyvkiadó, 432.

⁹ Simon Rita (2019): Az eltérő fogyasztói modellek használata a jogalkalmazásban – a gyengébb fél mint fogyasztói modell a pénzügyi szerződésekkel kapcsolatos jogvitáknál az Európai Bíróság, illetve a cseh és magyar bíróságok gyakorlatában. In: Szikora Veronika – Árva Zsuzsanna (szerk.): *Újratervelés – Fogyasztói szabályozási modellek, digitalizáció, adatvédelem*. Debrecen, Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, 79 – 81.

¹⁰ Simon (2019): *i.m.*, 96.

tisztességtelennek minősüljenek, amelyeket például a bankok használnak egy devizahitel-szerződés megkötésekor. Megfogalmazódik a kérdés, hogy az árfolyamkockázat tartalmára, az azt befolyásoló körülményekre vonatkozóan vajon sokkal részletesebben kellett volna tájékoztatni az átlagosan informált fogyasztót?¹¹ A tanulmány az utóbbi időben született, témához kapcsolódó előzetes döntéshozatal körében született ügyekre tér ki.

A Budai Központi Kerületi Bíróság által 2017. január 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelemben az volt az alapvető kérdés, hogy az uniós fogyasztóvédelmi szabályoknak megfelel-e egy olyan szerződéskötési gyakorlat, amely egyrészt nem teszi kötelezővé a fogyasztóval szerződő fél számára a szerződés érvényességi feltételeként, hogy a szerződés elsődleges tárgyát képező világos és érthető szerződési feltételt már a szerződéskötést megelőzően megismertesse a fogyasztóval; másrészt megengedi a fogyasztóval szerződő félnek, hogy csak akkor közölje a szerződés elsődleges tárgyát képező világos és érthető szerződési feltételt, amikor a fogyasztó már visszavonhatatlan kötelezettséget vállalt a szerződés teljesítésére.¹² A magyar bíróság tulajdonképpen azt szeretne volna megtudni, hogy ellentétes-e az uniós joggal az a szabályozás, amely alapján nem semmis az a kölcsönszerződés, amely megjelöli ugyan az összeget, de nem tartalmazza az alkalmazandó árfolyamot, melyet a hitelező a szerződéskötést követően külön dokumentumban fog meghatározni.

Az ügyben 2019. június 5. napján született ítélet, melyben az Európai Unió Bírósága már nem először hangsúlyozza, hogy a világos és érthető megfogalmazás követelményét kiterjesztően kell értelmezni. A magyar bírói fórumnak azt is meg kell vizsgálnia, hogy valamennyi releváns ténybeli elemre figyelemmel a fogyasztó megérthette-e, hogy milyen módszerek szerint kell meghatározni a kölcsön összegét és az alkalmazandó árfolyamot, továbbá, hogy ebből milyen gazdasági következmények származnak rá nézve. Ugyanakkor az nem követelmény, hogy e körülmények mindegyike meg legyen jelölve.¹³ Amennyiben a nemzeti bíróság azt állapítja meg, hogy az árfolyam meghatározására vonatkozó feltétel nem világos és egyértelmű, a szerződés csak akkor lesz semmis, ha a feltétel tisztességtelen, a szerződés e kikötés nélkül nem teljesíthető.¹⁴

A Fővárosi Ítéletábrla 2017 februárjában a devizahitel-szerződések egyes feltételeinek az uniós fogyasztóvédelmi szabályokkal való összhangja tárgyában több kérdést is feltett az Európai Unió Bíróságának¹⁵. Az ügyben a Bíróság 2018

¹¹ Török Éva (2018): A fogyasztói szerződésekkel kapcsolatos jogalkalmazás – különös tekintettel az egyértelmű megfogalmazás követelményére. In: Szikora Veronika, Árva Zsuzsanna (szerk.): *A fogyasztók védelmének új irányai és kihívásai a XXI. században*. Debrecen, Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, 79.

¹² A Budai Központi Kerületi Bíróság (Magyarország) által 2017. január 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – GT kontra HS (C-38/17. sz. ügy.)

¹³ A Bíróság ítélete (hetedik tanács), 2019. június 5. – GT és HS (C-38/17. sz. ügy.) ítélet 36. pont. <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text&docid=214742&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir&occ=first&part=1&cid=2049745> (letöltés dátuma: 2019. október 15.)

¹⁴ *Uo.* 37. pont.

¹⁵ A Fővárosi Ítéletábrla (Magyarország) által 2017. február 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Ilyés Teréz és Kiss Emil kontra OTP Bank Nyrt. és OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. (C-51/17. sz. ügy.)

szeptemberében hirdetett ítéletet. Ebben emlékeztet az Andriuc és társai ítéletben rögzített azon szabályra, amely a kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröző feltételeket kizárja az irányelv hatálya alól. Feltételezhető ugyanis, hogy a nemzeti jogalkotó a meghatározott szerződések feleit megillető jogok és az őket terhelő kötelezettségek összességére nézve egyensúlyt teremtett. Azonban valamely más, a jogszabályi rendelkezésekkel nem érintett szerződési feltétel tisztességtelen jellege értékelhető, amennyiben a nemzeti bíróság eseti vizsgálat alapján azt állapítja meg, hogy az adott kikötést nem világosan és érthetően fogalmazták meg. A megalapozott döntéshez szükséges tájékoztatási kötelezettség magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételeknek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lenniük a fogyasztó számára. Ebből az következik, hogy az átlagos, azaz általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára lehetőséget kell biztosítani nem csupán annak felismerésére, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem arra is, hogy értékelhesse egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit is. A Bíróság rögzíti továbbá, hogy a szerződési feltételek világosságának és érthetőségének megállapításakor értékelni kell a szerződés megkötésével kapcsolatos, összes körülményt, valamint a szerződés mindegyik feltételét, annak ellenére is, hogy e feltételek némelyikét a nemzeti jogalkotó utólag tisztességtelennek nyilvánította vagy ilyennek vélelmezte, és ennek alapján azok semmisségét állapította meg.¹⁶

A Kúria 2017 novemberében az alábbi kérdéseket fogalmazta meg az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatali eljárás keretében: a 93/13/EGK tanácsi irányelvben rögzített „*világos és érthető megfogalmazás követelményét úgy kell-e értelmezni, hogy annak eleget tesz a fogyasztói kölcsönszerződésben egyedileg meg nem tárgyalt olyan szerződési feltétel, amely a fogyasztót terhelő költség, jutalék, díj összegét, annak kiszámítási módját, teljesítésének idejét pontosan meghatározza, anélkül azonban, hogy rögzítené, hogy az adott költség milyen konkrét szolgáltatás ellenértéke; avagy a szerződésnek tartalmaznia kell azt is, hogy az adott költség milyen meghatározott szolgáltatás ellenértéke? Utóbbi esetben elegendő-e, ha a költség elnevezéséből következtetni lehet a nyújtott szolgáltatás tartalmára?*”¹⁷ Azaz az átlagosan tájékozott fogyasztónak elegendő a fizetési kötelezettség mértékét ismernie, vagy azt is tudnia kell, hogy azt milyen szolgáltatás ellenértékéként köteles megfizetni?

A folyamatban lévő ügyben *Gerard Hogan* főtanácsnok 2019. május 15. napján ismertette indítványát, melynek végkövetkeztetésében azt javasolja a Bíróságnak, hogy a Kúria által előterjesztett két kérdésre a következő választ adja: a vonatkozó irányelv kapcsolódó cikkei nem követelik meg, „*hogy az arra vonatkozó minden egyes kikötés*

¹⁶ A Bíróság ítélete (második tanács), 2018. szeptember 20. Ilyés Teréz és Kiss Emil kontra OTP Bank Nyrt., OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. (C-51/17. sz. ügy.) <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=512154DD87D638B5CAC8D087F22A46FB?text=&docid=205931&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=649364> (letöltés dátuma: 2019. október 15.)

¹⁷ A Kúria (Magyarország) által 2017. november 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Kiss Gyula kontra CIB Bank Zrt. és társai (C-621/17. sz. ügy.) Rendelkező rész 1) pont.

megjelölje az ellenértékként nyújtott konkrét szolgáltatásokat”.¹⁸ Arra azonban szükség van, hogy a szerződési kikötésekből kivehető vagy kikövetkeztethető legyen az ellenértékként nyújtott szolgáltatások természete. Önmagában az, hogy az arra vonatkozó kikötés nem jelöli meg az ellenértékként nyújtott konkrét szolgáltatásokat, nem eredményez egyenlőtlenséget a felek jogaiban és kötelezettségeiben a fogyasztó kárára. Ugyanakkor, ha nem határozhatók meg az ellenszolgáltatás ellenértékeként nyújtott szolgáltatások, akkor az ilyen feltétel tisztességtelennek nyilvánítható.¹⁹ Ezt követően a bírák megvitatták az ügyet és 2019. október 3. napján ítéletet hoztak. A testület rögzíti, hogy bár a vonatkozó ítélkezési gyakorlatból nem következik, hogy a hitelező köteles részletezni az előírt költség ellenében nyújtott szolgáltatások jellegét, a 93/13 irányelv által biztosítani kívánt védelemre figyelemmel fontos, hogy a szolgáltatások jellege a szerződésből ésszerűen érthető vagy levezethető legyen. A fogyasztó számára továbbá ellenőrizhetőnek kell lennie, „*hogy nincs-e átfedés a különböző költségek, vagy az azok ellenében nyújtott szolgáltatások között*”.²⁰ Az Európai Unió Bírósága a feltejt kérdésre azt a választ adta, hogy a világos és érthető megfogalmazás követelménye nem kívánja meg, hogy a szerződésben foglalt olyan feltételekben, amelyek a kezelési költség és folyósítási jutalék összegét, számításának módját és teljesítésének idejét pontosan meghatározzák, ezen összegek ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást is részletezzék.²¹ A „*kezelési költségre vonatkozó szerződési feltétel, amely nem teszi lehetővé az e költség ellenében nyújtott konkrét szolgáltatások egyértelmű azonosítását, a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára a jóhiszeműség követelményével ellentétben.*”²²

A Bíróságnak ezt a döntését a Kúria is elemezte: az ellenszolgáltatások jellegének olyan módon ki kell tűnnie a szerződésből, hogy vizsgálható legyen: a többlet-fizetési kötelezettség mögött van-e valamilyen szolgáltatás, ezek igénybevétele gazdaságilag vagy jogilag indokolható-e, a költség vagy jutalék nem aránytalan-e a kölcsönösszeghez képest.²³

Az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlatában „*felmerült érvek egy erőteljesen szabályozott, szigorú fogyasztóvédelmet körvonalaznak az Európai Unióban, amely alkalmas a pénzügyi bizalom helyreállítására, de nehezebb helyzetbe hozza a pénzügyi*

¹⁸ Gerard Hogan főtanácsnok indítványa – Kiss Gyula kontra CIB Bank Zrt. és társai (C-621/17. sz. ügy.) 74. pont.

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=214118&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=6129280> (letöltés dátuma: 2019. szeptember 29.)

¹⁹ *Uo.*

²⁰ A Bíróság ítélete (harmadik tanács), 2019. október 3., Kiss Gyula kontra CIB Bank Zrt. és társai (C-621/17. sz. ügy.) ítélet 43. pont.

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=218628&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4169778> (letöltés dátuma: 2019. október 15.)

²¹ *Uo.* 45. pont.

²² *Uo.* 56. pont.

²³ A Kúria Sajtótájékoztatója: Devizahiteles perek: A Kúria az általa felfüggesztett ügyben az európai bíróság ítéletében megadott szempontok alapján hozza meg döntését. <https://kuria-birosag.hu/hu/sajto/devizahiteles-perek-kuria-az-altala-felfuggesztett-ugyben-az-europai-birosag-iteletben> (letöltés dátuma: 2019. október 15.)

szolgáltatókat. Sok esetben a körültekintő eljárás plusz dokumentumok „gyártásában” valósul meg és nem mindig jelent a fogyasztó számára valós védelmet”²⁴.

A pénzügyi szerződések tisztességtelenségével kapcsolatban a legfontosabb kérdés tehát, hogy a szabályozás milyen szintű védelmet kell, hogy biztosítson a fogyasztó számára.

A 2008-2009-es globális pénzügyi válságot, valamint hazánkban a devizahitel-kризist követően tehát kimutathatóan csökkent a fogyasztók bizalma a pénzügyi intézmények iránt. A bankok ügyfeleinek meghatározó hányadában fogalmazódott meg az a nézet, miszerint a hitelezés során a bankok vagy megtévesztették őket, vagy releváns információkat hallgattak el előlük, jellemzően a devizák árfolyamváltozásának lehetséges kockázatairól. A jövőben szabályozottabbá váló fogyasztóvédelem hozzájárulhat a bizalom helyreállításához, mert a fogyasztók azt fogják érzékelni, hogy az állam egyre erőteljesebben bátyázza körül az ő jogait. Ez valószínűleg egyben azt is fogja jelenteni, hogy a pénzügyi szolgáltatóknak a már ma is meglévő (és nem kevés) dokumentumok mellé újabb okmányokat és iratokat lesz szükséges kreálniuk. Ezek tartalmának arra kell irányulnia, hogy még alaposabban felvilágosítsák ügyfeleiket az igénybe venni tervezett pénzügyi termékek és szolgáltatások mibenlétéről és azok potenciális kockázatairól. Az előrelépés érdekében mindezekhez azonban hozzá kell rendelni a fogyasztók pénzügyi kultúrája színvonalának jelentős emelkedését is. Ennek megvalósítása azonban már sokkal inkább az oktatás, mint a jogalkotás feladata lesz a jövőben.

Források jegyzéke:

- Bakonyi Eszter (2012): Gazdasági intézmények iránti bizalom a válságban – Kísérlet a gazdasági bizalom tartalmának és működési mechanizmusának feltárására. *Új jel-kép*, 1. évf. 1–4. sz.
- Czajlik István – Horváth Anna – Sz. Pap Judit (2013): Korszerű pénzügyi fogyasztóvédelem. In: Lentner Csaba (szerk.): *Bankmenedzsment: Bankszabályozás – pénzügyi fogyasztóvédelem*. Budapest, Nemzeti Közszerzői és Tankönyvkiadó.
- Gerard Hogan főtanácsnok indítványa – Kiss Gyula kontra CIB Bank Zrt. és társai (C-621/17. sz. ügy)
- Kolozsi Pál Péter – Banai Ádám – Vonnák Balázs (2015): A lakossági deviza-jelzáloghitelek kivezetése: időzítés és keretrendszer. *Hitelintézeti Szemle*, 14. évf. 3. sz. 61.
- Kovács Levente (2017): A bankvezetési kultúra változása a gazdasági válság hatására. *International Journal of Engineering and Management Sciences (IJEMS)*, Vol. 2. No. 4., 261.

²⁴ Nagy Zoltán (2018): Véd vagy „kivéd” a pénzügyi fogyasztóvédelem? *KÖZJAVAK*, IV. évf., 2018/3. szám, 9-12.

- Nagy Zoltán (2017): Problémafelvetések a pénzügyi fogyasztóvédelem területén. *Miskolci Jogi Szemle*, 12. évf. 2. sz., 391.
- Nagy Zoltán (2018): Véd vagy „kivéd” a pénzügyi fogyasztóvédelem? *KÖZJAVAK*, IV. évf., 2018/3. szám, 9-12.
- Simon Rita (2019): Az eltérő fogyasztói modellek használata a jogalkalmazásban – a gyengébb fél mint fogyasztói modell a pénzügyi szerződésekkel kapcsolatos jogvitáknál az Európai Bíróság, illetve a cseh és magyar bíróságok gyakorlatában. In: Szikora Veronika – Árva Zsuzsanna (szerk.): *Újratervezés – Fogyasztói szabályozási modellek, digitalizáció, adatvédelem*. Debrecen, Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, 79 – 81.
- Török Éva (2018): A fogyasztói szerződésekkel kapcsolatos jogalkalmazás – különös tekintettel az egyértelmű megfogalmazás követelményére. In: Szikora Veronika, Árva Zsuzsanna (szerk.): *A fogyasztók védelmének új irányai és kihívásai a XXI. században*. Debrecen, Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, 79.
- C-38/17. sz. GT és HS ügy (Európai Unió Bírósága)
- C-51/17. sz. Ilyés Teréz és Kiss Emil kontra OTP Bank Nyrt., OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. ügy (Európai Unió Bírósága)
- C-621/17. sz. Kiss Gyula kontra CIB Bank Zrt. és társai ügy (Európai Unió Bírósága)
- A Budai Központi Kerületi Bíróság (Magyarország) által 2017. január 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – GT kontra HS (C-38/17. sz. ügy)
- A Fővárosi Ítéltábla (Magyarország) által 2017. február 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Ilyés Teréz és Kiss Emil kontra OTP Bank Nyrt. és OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. (C-51/17. sz. ügy)
- A Kúria (Magyarország) által 2017. november 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Kiss Gyula kontra CIB Bank Zrt. és társai (C-621/17. sz. ügy)
- A Kúria Sajtótitkársága (2019): Devizahiteles perek: A Kúria az általa felfüggesztett ügyben az európai bíróság ítéletében megadott szempontok alapján hozza meg döntését. <https://kuria-birosag.hu/hu/sajto/devizahiteles-perek-kuria-az-altala-felfuggesztett-ugyben-az-europai-birosag-iteleteben>